Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 20 май 2022 г.
(OR. fr)

9258/1/22
REV 1

DATAPROTECT 163
JAI 699
ENFOPOL 286
COPEN 203
RELEX 685
TITULAIRES 2
POLCOM 37

БЕЛЕЖКА

От:	Председателството
До:	Делегациите
Относно:	Предаване на лични данни – Документ на председателството

С оглед на заседанието на Съвета по правосъдие и вътрешни работи на **9 и 10 юни 2022 г.** приложено се изпраща на делегациите посоченият по-горе документ.

ПРИЛОЖЕНИЕ

През последните десетилетия предаването на лични данни се превърна в огромно икономическо и стратегическо предизвикателство и голям залог за сигурността. С приемането през 2016 г. на Общия регламент относно защитата на данните и Директивата за защита на физическите лица във връзка с обработването на техните лични данни от полицейските и наказателноправните органи Европейският съюз допълни и консолидира европейската правна рамка за защита на данните, която вече беше иновативна, и я превърна в световен стандарт.

Европейският модел в областта на предаването на лични данни

В контекста на международното предаване на данни инструментариумът, създаден от европейските актове, съдържа един основен механизъм – решението относно адекватното ниво на защита. Това е уникален и оригинален правен инструмент – резултат е на двустранни преговори, но не представлява международно споразумение, а решение на Европейската комисия, което се приема след получаване на становище от Европейския комитет по защита на данните и след процедура с участието на държавите членки в рамките на комитологията. Европейският парламент също следи много внимателно работата в тази област.

Най-известният пример за решение относно адекватното ниво на защита е „щитът за личните данни“ (*Privacy Shield*). В действителност, предаването на данни от Европейския съюз към Съединените щати е, от една страна, много значително като обем, а от друга – представлява голямо икономическо предизвикателство и залог за сигурността и от двете страни на Атлантическия океан. Поради тази причина, в контекста на търговията, последователните решения на Съда на Европейския съюз за отмяна на решенията относно адекватността на защитата, гарантирана от принципите за „сфера на личния живот“ (*Safe Harbor*) през 2015 г.[1] и впоследствие за „щита за личните данни“ (*Privacy Shield*) през юли 2020 г.[2], предизвикаха силен отзвук и на двата континента.

[1] Решение по дело Schrems I C-362/14, постановено от Съда на ЕС на 6 октомври 2015 г.
[2] Решение по дело Schrems II C-311/18, постановено от Съда на ЕС на 16 юли 2020 г.

На 25 март 2022 г. председателят на Европейската комисия и президентът на Съединените щати обявиха, че след почти една година преговори е постигнато „принципно“ споразумение относно общите насоки на регулаторните реформи, които трябва да бъдат осъществени в САЩ, с оглед на постигането на необходимото равнище на гаранции, което да позволи приемането на ново решение относно адекватното ниво на защита, на чиято основа да бъдат предавани лични данни на дружества, сертифицирани в Съединените щати. В действителност Комисията може да приеме решение относно адекватното ниво на защита, при условие че, в съответствие с изискванията, припомнени от Съда на ЕС, са предвидени достатъчно гаранции за спазването на принципите на необходимост и пропорционалност по отношение на достъпа на публичните органи до данни и е създаден механизъм за правна защита, достъпен за европейските граждани и лицата, пребиваващи в ЕС, който отговаря на критериите, установени в Хартата на основните права. Целта е да се гарантира пълното зачитане на правата на лицата, чиито данни се предават. Приемането на това решение е огромно предизвикателство за Европейския съюз: в действителност е необходимо да се постигне споразумение, което да позволи на икономическите оператори да продължат да функционират при пълно спазване на правото на ЕС, както се тълкува от Съда на Европейския съюз.

В момента са в сила и няколко други решения относно адекватното ниво на защита:

- 11 решения относно адекватното ниво са приети от Комисията в рамките на предходната правна уредба преди приемането на Общия регламент относно защитата на данните[3];

- След влизането в сила на Общия регламент относно защитата на данните са приети 4 решения относно адекватното ниво на защита: три попадат в обхвата на Общия регламент относно защитата на данните и са свързани с предаването на данни на Япония, Обединеното кралство и Южна Корея и само едно е прието съгласно Директивата за защита на физическите лица във връзка с обработването на техните лични данни от полицейските и наказателноправните органи и засяга предаването на данни на Обединеното кралство.

[3] https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/international-dimension-data-protection/adequacy-decisions_en/ – Андора, Аржентина, Канада, Гърнзи, Фарьорски острови, остров Ман, Израел, Джърси, Нова Зеландия, Швейцария, Уругвай.

Решенията относно адекватното ниво на защита са важен инструмент за утвърждаване на европейския модел; от значение е също да се отбележи, че няколко държави са разработили подобни инструменти за предаване на данни в националното си законодателство, като някои от тях, по-специално Обединеното кралство и Швейцария, автоматично признават като адекватно нивото на защита при предаване на данни на трети държави, ако то е признато за адекватно от Комисията; освен това, успоредно с европейското решение относно адекватното ниво на защита, Япония прие свое собствено решение относно адекватното ниво на защита по отношение на предаването на данни от Япония към Европейския съюз.

За да продължат да бъдат юридически издържани, решенията относно адекватното ниво на защита трябва да се оценяват редовно. При установяването на риск от законодателни различия те могат да бъдат и с временен характер.

В Общия регламент относно защитата на данните се предвиждат и други инструменти за предаване на данни, като например стандартните договорни клаузи, които в количествено отношение са най-използваният инструмент за предаване на данни, задължителните фирмени правила и подходящите гаранции в други правно обвързващи инструменти. Тези инструменти са от първостепенна важност, тъй като механизмът за адекватност е обвързан с множество изисквания, поради което не е приложим спрямо всички трети държави, независимо че предаването на данни е необходимо. Наред с това, стандартните договорни клаузи са инструмент за предаване, който се разпространява в много трети държави.

Мястото на предаване на лични данни в рамките на международните търговски и политически форуми

Въпросът за международните потоци от лични данни в двустранните и многостранните търговски преговори, както и в рамките на многостранни форуми като Г-7 и Г-20, придоби стратегическо измерение през последните години. Този въпрос често е свързан с въпроса за предаването на нелични данни, който също е от голямо стратегическо значение, но е свързан с различни предизвикателства. Френското председателство изготви табличен преглед, за да се направи обзор на клаузите и декларациите, свързани с предаването на лични данни в този контекст, което позволи да се очертаят основните тенденции в тази област и значението на тясната координация на национално и европейско равнище, за да се гарантира съгласуване на позициите в рамките на различните форуми. Председателството изготви доклад по темата.

Освен това, в рамките на министерския форум за сътрудничество между ЕС и Индийско-Тихоокеанския регион, който се състоя на 22 февруари 2022 г., Европейският съюз, Австралия, Коморските острови, Южна Корея, Маврций, Индия, Япония, Нова Зеландия, Сингапур и Шри Ланка, които общо представляват над два милиарда души, подписаха съвместна декларация относно неприкосновеността на личния живот и защитата на личните данни.

Редица други международни организации, сред които Организацията за азиатско-тихоокеанско икономическо сътрудничество (АТИС) и Асоциацията на народите от Югоизточна Азия (АСЕАН), също се занимават с въпроса за международното предаване на лични данни и в рамките на многостранни форуми постепенно започват да се появяват различни алтернативни модели.

Предаването на лични данни: сериозно предизвикателство в областта на сигурността и съдебната сфера

Поради нарастващото използване на цифрови инструменти във всички области, включително в контекста на престъпни явления, въпросът за предаването на данни придобива все по-ключово значение от гледна точка на сигурността и борбата с престъпността. Често пъти възможността за обмен на данни с компетентните органи на трети държави има решаващо значение; прехвърлянето е възможно само при зачитане на европейската правна уредба и в рамка, която съответства на разделението на областите на компетентност между Съюза и държавите членки. Воденето на международни преговори в тази област може да спомогне за утвърждаване на европейския стандарт и за повишаване на сближаването в световен мащаб.

Аналогично, договарянето на правила за защита на данните изигра важна роля в преговорите по Втория допълнителен протокол към Будапещенската конвенция на Съвета на Европа за престъпления в кибернетичното пространство. Европейските позиции бяха координирани от Европейската комисия. Вероятно подобна координация ще бъде извършена и в контекста на преговорите по проект за конвенция на ООН за противодействие на използването на информационни и комуникационни технологии за престъпни цели.

Наред с това, редица споразумения бяха договорени и подписани или са в процес на договаряне между Съюза и някои трети държави (САЩ, Канада и Австралия) относно предаването на т.нар. резервационни данни на пътниците (PNR данни); тези данни, които въздушните превозвачи трябва да събират от пътниците, съдържат информация, която включва името на пътника, датите на пътуване, маршрута, местата в самолета, багажа, данните за контакт и начина на плащане. След Становището на Съда на ЕС от 26 юли 2017 г., който беше сезиран от Европейския парламент, бяха изяснени изискванията на Съда по отношение на предаването на PNR данни.

Въпросът за предаването на лични данни заема важно място и в контекста на някои двустранни програми или споразумения за издаване на визи или за освобождаване от изискването за виза.

***

По отношение на „щита за личните данни“ (*Privacy Shield*), председателството ще прикани Комисията да представи актуалното състояние на обсъжданията със Съединените щати, а министрите – да представят становището си, по-специално във връзка с перспективата за ново решение относно адекватното ниво на защита на предаването на данни на Съединените щати и гаранциите, които са от значение в този контекст.

Министрите ще бъдат приканени да отговорят на следния въпрос: като се има предвид, че международното предаване на лични данни се превърна в основно стратегическо предизвикателство в множество важни области на публичната политика, съгласни ли сте с констатацията, че това налага хармонизирано прилагане на съгласувана и амбициозна европейска политика от различните институционални участници, по-специално Комисията и Съвета?